ZPRACOVÁNÍ ANALÝZY – NALEZENÍ A URČENÍ STARÝCH OVOCNÝCH ODRŮD se zaměřením na katastr Vyskeře a Cvikova

Venkovský prostor, o.p.s.

Vladimír Janeček

30

Druhy a charakteristiky sledované v analýze

- Sledované druhy: třešeň, jabloň, hrušeň, ořešák, švestka
- Zahrnuty stromy ve volné krajině i na soukromých pozemcích.
- Vybírány stromy, které pravděpodobně mohou být starými odrůdami, nikoli komerční nové odrůdy.
- sledovány tyto charakteristiky:
- druh, odrůda, GPS souřadnice, obvod kmene v 1,3m, výška (m), výška nasazení koruny (m), šířka koruny (m), stav (udržovaný/neudržovaný), konflikt
- Každý jedinec vyfotografován pro ulehčení pozdější identifikace
- Celkem 300 ks

Kategorie záchranných sortimentů

- dle Standardu péče o přírodu a krajinu SPPK C02 003:2016 Funkční výsadby ovocných dřevin v zemědělské krajině:

- **· 1. prioritní,**
- **· 2. místní,**
- **· 3. specializovaný,**
- **· 4. přijatelný,**
- **· 5. průzkumný**

Výsledky – 2017 – pouze jabloně – 9 odrůd

Blenheimská reneta
Herrenhutské
Jonathan
Lebelovo
Malinové
Parména zlatá
Strýmka
Richardovo zlatožluté
Vilémovo

Výsledky 2018 - jabloně

- 130 jabloní
- nejčastější taxon - 43% ze všech jedinců.
- Průměrný obvod kmene v 1,3 m 102,5 cm, minimálně 20 cm, maximální 175 cm.
- Průměrná výška sledovaného souboru jabloní byla 7,3 m s minimem 3 a maximem 13 m.
- Ve většině případů staré, neudržované stromy, s perspektivou závislou jen na jejich životnosti, v případě soukromých zahrad na vůli majitele.
- Bylo nalezeno a identifikováno 58 odrůd jabloní

Výsledky 2018 - jabloně

- *Kategorie nezařazený* – 16 jedinců 12 odrůd (12,3% jedinců,
- 21% odrůd)
- *Kategorie přijatelný*– 38 jedinců 19 odrůd (29,2% jedinců,
- 33% odrůd)
- *Kategorie specializovaný* – 23 jedinců 10 odrůd (17, 7% jedinců,
- 17% odrůd)
- *Kategorie prioritní* – 17 jedinců 7 odrůd (13,07% jedinců,
- 12% odrůd)

- Do kategorií dle standardu bylo zařazeno 79% jedinců.
- Bylo určeno 83%.

Výsledky 2018 - hrušně

- 11 jedinců - 3,6%
- Problémem rez hrušňová
- Průměrná výška 8,3 m (minimum 2, maximum 15 m), obvod kmene ve výčetní výšce mezi 65 a 179 cm, průměr byl 100 cm.

- Boscova lahvice – 5 ks, přijatelný sortiment
- Hardyho - 3 ks, specializovaný sortiment
- Charneuská – 3 ks, specializovaný sortiment

Výsledky 2018 – třešně, višně

- 120 jedinců 40%
- Z toho 4 višně odrůdy Morela
- Obvod ve výčetní výšce od 49 do 203 cm, průměr 107 cm. Průměrná výška od 2 do 12 m, průměrně 8,5 m

- Určeno 77,5 % jedinců
- Z toho 13% v kategorii nezařazený,
- 4% v kategorii přijatelný,
- 72% v kategorii specializovaný
- 11 % v kategorii prioritní.

Výsledky 2018 - slivoně

- 24 jedinců - 8% z celkového souboru
- Nízký počet díky šarce
- Zahrnuty i 2 mirabelky odrůdy Nancyská mirabelka.
- Průměrná výška slivoní 7 m. Nejvyšší jedinci 12 m
- Obvod kmene byl průměrně 95 cm, maximálně dosahoval 180 cm.
- Všechny slivoně byly určeny, převážně jako velká skupina domácí švestka - prioritního sortiment (16 jedinců, což odpovídá 67 %).
- 5 jedinců (21%) v kategorii nezařazený,
- 1 v kategorii přijatelný sortiment (4%)
- 2 v kategorii specializovaný (8%, mirabelky Nancyská mirabelka).

Výsledky 2018 - ořešáky

- 15 ořešáků (5% hodnoceného souboru stromů
- Vždy velké stromy, průměrná výška 11m,
- obvod kmene průměrně 145 cm
- Odrůda Seifersdorfský je řazena do specializovaného sortimentu – 6 ks (40%),
- Odrůdy Saturn a Apollo jsou v kategorii nezařazeného sortimentu (60% ořešáků).

Doporučení pro výsadbu - jabloně

odrůda	sklizeň	zralost	poznámka	půda	sortiment
banánové zimní	polovina října	prosinec	mrazuvzdorné, sklizeň říjen	hluboké hlinité půdy, snáší vlhké	nezařazený
Boikovo	polovina října	leden	nehnije, citlivé na strupovitost	toleruje vlhkost	specializovaný
Boskoopské	polovina října	listopad	výrazně aromatická chuť, plodí za deset let	horší kvalita ovoce ve vlhké půdě	přijatelný
Brenhahnovo	začátek října	prosinec	trpí mšicemi, menší chutné plody	hluboké hlinité půdy, snáší vlhké	nezařazený
Coxova reneta	září	listopad	odolnost vůči strupovitosti, chutná	nesnáší vlhké půdy	přijatelný
Croncelské	září	září	vyšší polohy, lehčí půdy, strupovitost	toleruje vlhkost	specializovaný
Gdánský hranáč	září	září	podhorské polohy, tolerantní vůči mrazu	toleruje vlhkost	prioritní
Grávštýnské	září	září	podhorské oblasti,strupovitost, plodí za 10 let	snáší vlhké půdy	prioritní
Hájkova muškátová reneta	říjen	listopad	odolnost vůči strupovitosti, úrodné půdy	toleruje vlhkost	prioritní
Herrenhutské	říjen	říjen	syn. Ochranovské, odolné vůči strupovitosti i mrazu	toleruje vlhkost	přijatelný

odrůda	sklizeň	zralost	poznámka	půda	sortiment
Kardinál žíhaný	říjen	listopad	plodí za 10 let	toleruje vlhkost	prioritní
Kirchwaldské	září	listopad	odolná vůči mrazu i strupovitosti		přijatelný
Lord Lambourne	září	listopad	málo trpí strupovitostí, šťavnaté	úrodné půdy	nezařazený
Malinové hornokrajské	říjen	říjen	vyšší polohy	toleruje vlhkost, náročná na teplo	specializovaný
Matčino	září	říjen	málo odolné vůči mrazu	toleruje vlhkost, náročná na půdu	přijatelný
Oldenburgovo	září	říjen	trpí strupovitostí	lepší půdy	nezařazený
Ontario	říjen	leden	trpí mrazem, citlivá k padlí	toleruje vlhkost	přijatelný
Panenské české	září	listopad	malé plody, netrpí strupovitostí	toleruje vlhkost	prioritní
Parména zlatá	září	říjen	trpí chorobami, dříve velmi oblíbená	nesnáší vlhkost, kvalitní půdy	přijatelný
Řehtáč soudkovitý	září	září	náročnější	toleruje vlhko	prioritní
Strýmka	říjen	leden	odolná vůči mrazu i chorobám	toleruje vlhko	specializovaný
Sudetská reneta	říjen	prosinec	mrazuvzdorná, trpí strupovitostí	toleruje vlhko	prioritní
Vilémovo	říjen	říjen	plodí za 10 let	toleruje vlhko	specializovaný

Hrušně

odrůda	kategorie	sklizeň	zralost	poznámka	sortiment
Ananaska česká	letní	srpen	srpen	toleruje vlhké půdy	prioritní
Boscova lahvice	podzimní	září	říjen	nesnáší vlhké půdy, do 350m	přijatelný
Clappova	letní	srpen	srpen	nesnáší vlhké půdy	přijatelný
Charneuská	podzimní	září	září	toleruje vlhké půdy	specializovaný
Hardyho máslovka	podzimní	září	říjen	toleruje vlhké půdy	specializovaný
Konference	podzimní	září	říjen	toleruje vlhké půdy	specializovaný
Koporečka	zimní	říjen	listopad	nesnáší vlhké půdy, plodnost za 10 let	prioritní
Lectierova	zimní	říjen	listopad	nesnáší vlhké půdy, plodnost za 10 let	nezařazena
Pstružka	zimní	říjen	listopad	toleruje vlhké půdy, do 350m	prioritní
Solanka	letní	srpen	srpen	toleruje vlhké půdy, plodnost za 10 let	prioritní

Třešně, slivoně, ořešáky

odrůda	kategorie	sklizeň	poznámka	sortiment
Hedelfingenská	pozdní	červenec	nesnáší vlhké půdy	přijatelný
Karešova	raná	červen	toleruje vlhké půdy	prioritní
Amarelka královská (višeň)	střední	červen	toleruje vlhké půdy	prioritní

odrůda	kategorie	sklizeň	poznámka	sortiment
Augustinka (malá blumka)	raná	červenec	toleruje vlhké půdy	prioritní
Durancie	pozdní	říjen	toleruje vlhké půdy	prioritní
Mirabelka Nancyská	raná	srpen	toleruje vlhké půdy	specializovaný
Wangenheimova	raná	srpen	toleruje vlhké půdy	specializovaný

odrůda	sortiment	poznámka
Mars	specializovaný	do 450 m n. m., pozdě rašící
Seifersdorfský	specializovaný	do 600 m n. m., polopapírový, odolnost vůči mrazu

Doporučení pro výsadbu

- pro výsadbu v roce 2017 doporučeno 25 odrůd, 11 jich bylo na jaře 2018 vysazeno.
- Vhodné využít následující odrůdy, které byly ověřeny i nálezem v terénu: Banánové zimní, Coxova reneta, Croncelské, Čistecké lahůdkové, Herrenhutské, Hvězdnatá reneta, Malinové holovouské, Ontaio, Studniční, Zvonkové bílé. Může být doplněno o Citrónové zimní, Gdanský hranáč, Lebelovo a Skleněné.
- Všechny tři nalezené odrůdy hrušní - Boscova lahvice, Hardyho a Charneuská jsou uvedeny v doporučení pro výsadbu
- Třešně odrůd Hedelfingenská a Karešova, byly objeveny i při terénních šetřeních. Z dalších lze doporučit Kaštánku a Kordii.
- U slivoní nedoporučuji používat materiál, který byl nalezen na soukromých zahradách k roubování. je možné uvažovat o rozšíření o Oullinskou, případně Bosenskou švestku
- V případě ořešáků lze doporučit výsadbu odrůdy Seifersdorfský, na lokalitách se vyskytuje

Díky za pozornost